

XIII.

Decurrere.

Am găsit acest verb numai sub forma gerundiului *decurând*, într-una din legendele versificate despre Maica Domnului, culese de d. Tudor Pamfile, în partea Moldovii-de-jos și publicate în colecția: Sărbătorile de toamnă și postul Crăciunului. Studiu etnografic. București, 1914 (Vol XIX din colecția „Din viața poporului român“ Culegeri și studii, Academia Română) Se găsește în următoarele versuri; *Maicuța Domnului . . . mergea . . . Cu fața albă zgâriind, Cu păr mare decurând* 20 *Cu păr galben decurând*. 21. *Și cu parul decurând*. 21b. înțelesul e clar. Fraza însemnează: cu părul (mare s. galben) despletit, căzându-i pe spate. Așadară atât ce privește înțelesul cât și funcțiunea de verb intransitiv, corespunde latinescului *decurrere*. Cf. Multa pituita decurrit. Cels., ap. Georges. Pituita în oculos decurrens. id. ib. Cuvântul se găsește și în alte limbi romanice, cu accepțiuni analoge.

Căutând să stabilim istoricul acestui verb, constatăm că nici în părțile în care se păstrează legenda, verbul acesta nu se mai întrebuințează, căci așa trebuie interpretată nota culegătorului, în care zice că „*decurând* e o expresie ce se poartă din gură în gură și ține loc de despletind“. Explicația sensului prin despletind e falsă și e foarte probabil că la aceasta l-au sedus pe culegător cuvintele derăpânând și zmulgând care înlocuiesc pe *decurând* în niște variante ale aceleiași legende. Astfel găsim la pag. 15b următoarele versuri: Purces-a Maica Domnului . . . Față albă zgârând, Păr galben dărăpânând, cu nota culegătorului: Păr galben despletind (pe spate, cum obișnuesc femeile, când le moare cineva din casă ori dintre rudeniile apropiate), iar la pag. 23b: Maica Domnului . . . plecă . . . Față albă zgâriind, Păr galben zmulgând (Jud. Buzău). Așadară, cum verbul nostru *decurând* îl găsim în aceste variante înlocuit prin altele cu înțelesuri îndepărtate și cu funcțiune deosebită, fiind verbe transitive, e cert că el a dispărut de mult din limbă și că atunci când s'a înlocuit, nu i se mai cunoștea înțelesul. Faptul că în varianta în

care se găsește verbul nostru, găsim cuvinte ca: *verdeleancă*, *fulfuroală*, *cafelico*, pe care nu le mai întâlnim în celelalte variante, cred că ne îndreptățește să credem că toate celelalte variante sânt mai recente.

C. Lacea.

Articole mărunte.

Câteva cazuri de asimilare și disimilare în limba română.

1. Prin progresele mari ce le-au făcut, în deceniile din urmă, cercetările etimologice, aiurea și la noi, am ajuns să cunoaștem azi originea celor mai multe cuvinte ale limbei. Cu mijloacele simple ale legilor fonologice și ale celor câteva principii semasiologice stabilite, cu greu se vor mai putea găsi multe etimologii nouă.

Pentru explicarea greutăților formale, vedem cum astăzi se admite în măsură tot mai largă influența asimilatoare și disimilatoare a sunetelor încunjurătoare, concepută odinioară în măsură prea îngustă. Invățații încep să se convingă tot mai mult că în afară de cazurile atât de dese de asimilări și disimilări ale lichidelor, și alte consonante, mai puțin apropiate între sine, se influențează reciproc. Tendința de a nu repeta imediat aceeași articulație, face ca, mai ales în mișcarea „allegro“, în vorbirea repede, dintre două sunete egale unul să fie substituit printr'un sunet înrudit numai în ce privește locul de articulație sau chiar numai fonia, dar deosebit în celelalte elemente constitutive Astfel Meyer-Lübke, în *Mitteilungen des rumänischen Instituts*, p. 38 dă o serie întregă de cuvinte cu disimilarea lui *p—p* în *t—p*, iar în *Dicționarul limbilor române* no 5211 și 5875 se dau cazuri interesante de disimilare pentru *r—r* în *s—r* și *n—n* în *d—n*. Tot astfel Berneker, în *Dicționarul limbilor slave* p. 47 admite o disimilare *b—b*